

شیخ محمد خیابانی مبارز خستگی

ناپذیر که در راه استقلال

و آزادی جان داد

در تاریخ مبارزه انقلابیون معاصر ایران هر جا که مبارزه ای بی امان با طاغوت‌های قرن جریان داشت، و هر جا که بوی خون و شهادت می آمد، همواره و در همه حال چهره روحانی مجاهدی دیده میشد که بر تارک صفوف رزم چون خورشید میدرخشید. و شیخ محمد خیابانی از جمله آن روحانیون بود. شیخ محمد که به علم فقه، اصول، هیات، نجوم و حساب تسلط داشت، در مسجد تبریز امام جماعت بود و هر روز بیش از هزار نفر در نماز به او اقتدا میکردند. خیابانی در هر شرایطی مطابق با نیاز انقلاب، روشهایی برای تحقق اهداف ملت مسلمان بکار میبرد. گاهی با زین گویای خود و ایراد خطابه‌ها و نطق‌های آتشین و گاهی با بدوش کشیدن اسلحه و گاهی نیز با اعتراض و استقامت شکست ناپذیر خود در مجلس.

خیابانی در صف اول مبارزه و همپای مردم و از محبوبیت خاصی برخوردار بود. از جمله کارهای مهم خیابانی در تبریز خلع محمدعلی میرزا از مقام سلطنت و بسیج مردم تبریز و تعلیم نظامی به آنها بود.

پس از استقرار مشروطه، شیخ محمد خیابانی به نمایندگی از طرف مردم تبریز وارد مجلس شورای ملی شد. از مهمترین وظایف نمایندگان دوره اول و دوم مجلس قطع استعمار روس و انگلیس بود، زیرا استعمارگوش به زنگ بود که این انقلاب راه به کشورهای دیگر پیدا نکند و تا آنجا که قدرت داشت، به مقابله با آنان پرداخت. که از آن جمله قرارداد ننگین سال ۱۹۰۶ میلادی (۱۳۲۶ ه.ق) یعنی تقسیم ایران به سه منطقه شمال برای روس، جنوب به انگلیس و مرکز بیطرف بود. این قرارداد در دوره اول مجلس توسط نمایندگان مبارز ملغی گردید و بخاطر الغای آن استعمار، از طریق محمدعلی میرزا مجلس را به توپ بست تا امور مملکتی راکد بماند. مردم نیز که سالهای پرتجربه مبارزه تنباکو و مشروطه را پشت سرگذاشته بودند، به این سادگی از پای نمی نشستند و مبارزه را تا فرار محمدعلی میرزا و پناهندگی او به تزار روس ادامه دادند.

بعد از آن مسئله اولتیماتوم مطرح میشود که استعمار انگلیس و روس طی مواد آن امتیازهای خفت باری از ملت ایران طلب میکند و مدت ۴۸ ساعت ضرب الاجل برای آن تعیین میکند. در تهران به محض دریافت خبر مردم از زن و مرد و کوچک به خیابان میریزند، سیصد نفر زن به مجلس میروند و نمایندگان را تهدید میکنند که در صورت تسلیم همانجا بیجه‌های خودشان را میکشند.

در میان مردمی که در بهارستان جمع شده بودند شیخ محمد خیابانی فریاد می‌زند: «ملتی که کوشش هزار سال سابقه استقلال دارد، به این آسانی از استقلال خود صرف نظر نخواهد کرد، زیرا استقلال هر ملتی شرافت اوست اگر نتوانیم کشور خود را نجات دهیم و شرافتمندانه زندگی کنیم، لااقل در راه وطن جان خواهیم داد. زیرا در چنین مواقع خطرناک و حساس زنده ماندن محو شدن است».

پس از آن که متن التیماتوم در مجلس قرائت شده و نماینده دولت میگوید: هیات وزرا هیچ راهی جز تسلیم ندارد، همدستی هیئت چاکم با استعمار آشکار میشود. با اعلام الغای التیماتوم بوسیله خیابانی و نمایندگان طرفدار وی مجلس تعطیل و حکومت نظامی اعلام میشود. خیابانی در سبزه میدان در میان انبوه مردم خطابه‌ای آتشین در مدت یک ساعت و نیم علیه اقدامات وطن فروشانه دولت ایراد کرده و پس از گریز از دست مامورینی که برای دستگیری او آمده بودند، توسط دوستانش به مشهد و از آنجا به تبریز باز میگردد. خیابانی در آذربایجان همراه مردم غیور این خطه مجاهد خیز، تحت فشار شدید استعمار خارجی و ارتجاع سلطنتی تا مرز شهادت به مبارزه ادامه میدهد. خیابانی فرزند راستین اسلام و از تبار سرورزادگان، امام حسین (ع) بود. او که همواره بیش از دیگران مفهوم آزادی را احساس میکرد و بوی خوش آنرا در شامه داشت و برای آن تلاش میکرد، در نطق‌های آتشین او کلمات و مفاهیم مقدس آزادی همواره موج میزد.

روحش شادباد.

* خیابانی در هر شرایطی مطابق با نیاز انقلاب روشهایی برای تحقق اهداف ملت مسلمان بکار میبرد.

* خیابانی در سبزه میدان در میان انبوه مردم خطابه‌ای آتشین در مدت یکساعت و نیم علیه اقدامات وطن فروشانه دولت وقت ایراد کرده و جنایات رژیم را افشای نمود.